

PASSLÄNGD

60 minuter

GRUPP

Två till tio elever

FREKVENS

Två pass i veckan i 12 pass, omkring sex veckor

INNEHÅLL

Läsare som inte har sett det

SÅ FUNGERAR INSATSEN

Kursen är för elever i åk 4–7 som räknar upp när de beskriver. Eleven lär sig beskriva så att läsaren ser det framför sig, i fyra steg: Tänk, Planera, Säg och Skriv. Tabellen visar passets delar.

Läsarna är ett yngre barn, som frågar i pass 2 och kommer på besök i pass 6, och någon i elevens liv, som får brev. Passen med egna minuter står på sidan Mallen, och stödtrappan i lathunden för Texttyper i grupp.

TRE SAKER ATT HÅLLA FAST VID

Nämn läsaren före första ordet. Läsaren avgör vad som ska med.

Lägg åt sidan eller lägg till, för läsarens skull. Säg varför, så att valet hörs och syns.

Kör fast högt. Säg vad du gör då.

Först från dig, sedan från eleven. Det är dem du lyssnar efter.

ARBETSFORM

Gemensamt (hela gruppen, med dig vid tavlan) → läraren visar (du tänker högt, och gruppen gör likadant) → i par (två och två, med var sin text) → gemensamt igen (två elever berättar om ett val)

PASSETS DELAR • VAD DU SÄGER

DEL	DU SÄGER
1 • Läs som läsaren Alla svar på bordet	<i>"Vad ser du? Vad undrar du?"</i> <i>"Vilken mening ger mest?"</i>
2 • Visa och pröva Du tänker högt	<i>"Vad hörde ni mig säga?"</i> <i>"Nu prövar vi samma sak tillsammans."</i>
3 • Tänk och planera	<i>"Vet läsaren det redan?"</i> <i>"Vad ser läsaren först?"</i>
4 • Säg Läsaren ritar	<i>"Rita bara det du hör."</i> <i>"Det du svarade nu ska med i texten."</i>
5 • Skriv En enda fråga	<i>"Skriv det du sa."</i> <i>"Stor som vad? Vad liknar det?"</i>
6 • Läs upp Ett val	<i>"Vad lade du åt sidan? Varför?"</i> <i>"Vad tar du med dig?"</i>

Kortet: Vad är det, och var? Vad liknar det? Vad ser jag först, och sedan? Hur vet jag att det är just den? Svarsraderna: Nu vet jag, Det här ser jag framför mig, Nu undrar jag.

GRUPPEN · FYRA ELEVER I ÅK 5 BÖRJAR BREVET OM SKOLAN

På tavlan står en mening ur gruppens text: *"Längst in i korridoren står skåpen."* På frågestunden frågade Ebba i 2A hur de ser ut. Alla skriver en ny mening, och gruppen pekar på Linneas: *"De är nästan lika höga som en vuxen, och varje skåp har ett eget lås."*

Läraren läser Brevet om Kaos, håller upp tre lappar om skolan och lägger en åt sidan: *"Min moster har sett skolgården på ett foto."* Var och en skriver sin läsare på första lappen och märker ut det den läsaren redan vet.

Sami spelar Adams morfar och ritar det han hör. Han ritar ett höghus och frågar: *"Hur hög är den?"* Adam svarar: *"Två våningar, lägre än ditt hus."* Det blir en ny lapp.

Läraren läser Linneas första mening över axeln och frågar: *"Vad ser din moster först?"* Wilma kör fast och säger: *"Jag tittar på kortet."* Sedan skriver hon.

DET JAG FÖRBEREDDE Jag skrev tavlans tre rader och en mening ur gruppens text. Jag hade Brevet om Kaos, blädderblocket med reglerna och tre lappar om skolan. På bordet låg lappar, bladet Planen, kortet, halva A4 och mapparna med barnens teckningar. Jag lyssnade särskilt på Adam och Wilma.

KLAR TIDIGT Eleven läser sin början som läsaren, med kortet, och skriver in det läsaren saknar.

60 MINUTER, MINUT FÖR MINUT

TID	VAD HÄNDER
Före	Förberedelse Skriv tavlans tre rader och dagens mening. Lägg fram lappar, bladet Planen, kortet, halva A4 och mapparna.
0–5	1 · Läs som läsaren En elev läser meningen som barnet. Alla skriver en ny mening, och ni lägger dem bredvid varandra.
5–15	2 · Visa och pröva Läs Brevet om Kaos. Visa reglerna och tre lappar. Du lägger en åt sidan, och gruppen säger vilka barnet hade behövt.
15–27	3 · Tänk och planera Nytt mål ur teckningen. Var och en skriver sin läsare och märker ut det läsaren redan vet.
27–33	4 · Säg Två par sätter sig ihop. Läsaren spelar skribentens läsare, ritar och frågar. Svaret blir en ny lapp. Sist säger läsaren sin egen första mening. Blir ett par över, är du läsaren.
33–57	5 · Skriv Var och en skriver början. Du läser över axeln och ställer en fråga i taget. Rätta inte nu.
57–60	6 · Läs upp Paren säger vad de tar reda på vid skolan, i stället för ett val.

PASS 4 OCH PASS 6 TILL 9 FÖLJER PASSET I SEX DELAR

PASS 1 TILL 5

Pass och minuter	Det ni gör
PASS 1 0–20 min	”Vad gör en beskrivning bra?” Den korta texten: tio minuter utan stöd.
20–32 min	Två texter om samma skåp. ”I vilken ser du skåpet?”
32–60 min	Lika och olika med två bilder. Paren övar på frågestunden och väljer rum.
PASS 2 0–20 min	Läs som läsaren. Frågestunden: barnet frågar och ritar parets rum.
20–40 min	Sortera frågorna. Läs Slöjdsalen som Noor.
40–60 min	Eleven läser dina svarsrader, svarar på det du undrade och skriver ett mål.
PASS 3 0–23 min	Läs som läsaren. Du beskriver lärarrummet, och alla ritar.
23–60 min	Paren planerar och beskriver. Alla skriver början. Två sätt vid 52.
PASS 4 0–60 min	Starterna. Fotot bredvid teckningarna. Säg 19–25, Skriv 25–57, halvvägs vid 41.
PASS 5 0–23 min	Två sätt i era texter. ”Jag skriver, ni tänker.” Du skriver gruppens början.
23–60 min	Var och en skriver fortsättningen. Gruppen väljer en.

PASS 6 TILL 12

Pass och minuter	Det ni gör
PASS 6 0–60 min	Två texter, vecka 3. Säg 18–26, Skriv 26–40. Besöket 40–60.
PASS 8 0–60 min	Två texter, vecka 4. Säg 19–25, Skriv 25–57, halvvägs vid 41.
PASS 9 0–60 min	Två sätt i era texter. Planen som lista. Säg 26–34, Skriv 34–57.
PASS 10 0–9 min	Läs som läsaren. Saken bredvid kamratens teckning.
9–45 min	Eleven skriver. Läsaren halvvägs vid 25, och hen ritar.
45–60 min	Läsaren ringar in och undrar. Eleven skriver in svaret och adressen.
PASS 11 0–25 min	Den korta texten igen. Före och efter. Slöjdsalen och Kaos.
25–60 min	Paren läser uppgifterna. Eleven bygger ut brevet.
PASS 12 0–30 min	Svaren på breven. Eleven ritar läsarens skola. Mitt mål.
30–60 min	Det egna brevet går iväg. ”Vad gör en beskrivning bra?”

BREVENS REGLER 1

En sak, en plats eller ett djur

Ingen människas kropp beskrivs, varken en kamrats, en lärares eller elevens egen

BREVENS REGLER 2

Det eleven vill visa

Eleven beskriver bara det hen vill att läsaren ska se, och inget privat hemifrån

BREVENS REGLER 3

Någon som kan svara

Läsaren finns på riktigt, har inte sett det och kan svara på brevet om skolan före pass 11

VAR MATERIALET FINNS

Veckans sida. Dagens mening, det du visar och det du ska lägga märke till står i metoden, under Till läraren: veckorna, och greppen under Till läraren: återkopplingen. Veckans texter står direkt efter veckans sida.

Kortet och bladen. Kortet, bladet Barnets frågor, brevpapperet och de andra bladen står under Kursens material. Arket Lapparna, bladet Planen och diagrammet står i planeringsmallarna.

Det som gäller alla kurser. Hur du tänker högt, vad du gör när en elev fastnar och hur du hjälper den som har svårt att få ned texten står i Texttyper i grupp.

PÅ BORDET NÄR PASSET BÖRJAR

Lappar, pennor och halva A4 att rita på Bladet Planen och kortet Läsarens frågor

Bladet Barnets frågor med barnets teckning, till och med pass 6 Mapparna med Mina texter och Mitt mål

Veckans text, som du lägger undan före Skriv På tavlan: Vem läser? Vad vill vi? När får vi svar?

CHECKLISTA INFÖR KURSEN

- ☐ Boka en yngre klass före pass 2, helst en vecka före kursen.
- ☐ Välj eleverna, bestäm deras skrivstöd och sätt ihop paren.
- ☐ Skriv ut till pass 1 bladet Något du aldrig har sett, bladet Mitt mål, diagrammet Mina texter och elevens sida i Två texter, vecka 1: Skåpet, ett blad per par.
- ☐ Läs Texttyper i grupp, och öva högt på din beskrivning av lärarrummet med manuset Visningen, vecka 2.
- ☐ Fotografera lärarrummet, och be en kollega på en annan skola vara reservläsare.
- ☐ Köp kuvert och frimärken, och boka dagen då ni samlas.

UPPFÖLJNING

Varje pass: Skriv vad två eller tre elever säger, på bladet Det jag hör.

Pass 6, 8 och 11: Eleven fyller i diagrammet och ser om målet syns i texten.

Pass 11: Eleven fyller i staplarna för de korta texterna.

Efter kursen: Eleven skriver Uppgift 1 efter 4–6 veckor.